

[Ingmar Wagner.]

en skærpende omstændighed, at en forbrydelse er forøvet af en overordnet militærperson, da befalingsmænds pligter og ansvar må være større end menige soldaters. De menige indtager ikke overordnede stillinger i samfundet; de er kun midlertidigt i tjeneste i hæren, og de ganske unge kan på forhånd ikke anses for at have nået samme modenhedsgrad som uddannede befalingsmænd. For de menige er det væsentlig hensynet til disciplinen, der er afgørende ved militærsagers afgørelse, men der må naturligvis stilles endnu større krav til disciplinen og mønsterværdig optræden hos de folk, der indtager ledende stillinger indenfor militæret.

Da befalingsmændene skal foregå de underordnede med et godt eksempel, bør der udvises en passende strengthed overfor de overordnede forseelser. Straffens størrelse bør efter min opfattelse udmåles efter det ansvar, man har. I øjeblikket viser dommene en helt anden tendens. Officerer dømmes mildt eller frifindes, medens menige soldater dømmes med lovens hele strengthed, et forhold, der kun kan give anledning til protester fra befolkningen.

Der går ganske givet mange myndigheds-misbrug i svang, og derfor bør der slås kraftigt ned, når der indledes retsforfølgning mod officerer, især når det gælder soldaterplagerier o. lign. På samme måde må det være en skærpende omstændighed ved en forbrydelse, at den er udøvet under misbrug af forholdet som overordnet. Det viser sig, at soldaterne kun i de færreste tilfælde tør klage over overordnede overgreb, og den omstændighed, at de pligtmæssigt skal adlyde den overordnede og ikke må kritisere hans ulovligheder, gør den overordnede forbrydelse særlig grov.

Flere af de sager, der har været fremme, har været af meget alvorlig karakter, fordi de meniges liv og velfærd har været udsat for fare ved officerers forsømmelighed. Skønt sagerens alvor burde give grund til strengere afgørelser, har de afsagte domme været så

milde, at det — som jeg før sagde — har vakt opsigt i offentligheden. Særlig sagen om soldaten, der druknede i Ringe å ved Birkebæk plantage, har vakt stærk kritik; men der foreligger mange andre eksempler på, at en officer, som begår handlinger eller gør sig skyldig i forsømmelser, der burde straffes som uagtsomt manddrab eller uagtsom legemsbeskadigelse, straffes betydeligt mildere, end hvis en civilperson var tiltalt for en lignende handling. Ved røgforgiftningsaffæren i Næstved slap den ansvarlige løjtnant f. eks. med en tilrettevisning. Ved eksplosionskatastrofen på Holmen fandt retten ikke, at nogen officer kunne drages til ansvar for de forsømmelser, der fik så almenfarlige konsekvenser — og der findes mange andre tilfælde, som viser det samme.

Da hverken de militære rettergangschefer eller domstolene synes at tage tilstrækkeligt hensyn til de vægtige grunde, der burde medføre, at befalingsmænds forseelser straffes med en rimelig strengthed, bør det foreskrives i den militære straffelov, at det er en skærpende omstændighed, at en forbrydelse forøves af en befalingsmand.

Med disse få bemærkninger skal jeg anbefale dette lovforslag til en velvillig behandling i folketinget.

Formanden: Eksemplarer af det nu fremsatte lovforslag vil blive omdelt.

Den første sag på dagsordenen var:

Tredie behandling af forslag til finanslov for finansåret fra 1. april 1955 til 31. marts 1956.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 3005; finansudvalgets tillægsbetænkning findes i tillæg D. sp. 3693).

Udenfor tillægsbetænkningen var der stillet følgende ændringsforslag:

Af *Alfred Jensen, Ragnhild Andersen og Aksel Larsen:*

Til § 21.

Tekstanmærkning nr. 1:

- 1) I den foreslåede affattelse af tekstanmærkning nr. 1 udgår i stk. 1, 5.—9. linie, ordene „Værnepligtige menige . . . 4 kr. 00 øre pr. dag“ og erstattes af: „Værnepligtige menige: kr. 4 kr. 00 øre pr. dag“.

- 2) Efter stk. 2 i tekstanmærkingen indføjes et nyt stykke sålydende:
„Stk. 00. Værnepligtige menige erholder endvidere vederlagsfrit vask og toiletartikler samt 10 cigaretter daglig og en orlovsrejse månedlig.“

Til § 27.

Statens anlægsudgifter.

I. Statsvirksomheder og ministerier.

3. Statshavnene. 1. Anlæg af fiskerihavne m. v. på Jyllands vestkyst.
- 3) Summen forhøjes med 3 000 000 kr. til 3 030 000 kr.
(til fortsættelse af arbejdet med anlægget af en fiskerihavn ved Hanstholm, jfr. lov nr. 182 af 31. marts 1917 om anlæg af fiskerihavne på Jyllands vestkyst).

Ændringsforslagene sattes først til forhandling.

Ordføreren (Thestrup): Da finanslovsforslaget var til anden behandling i det høje ting, var der ikke stillet ændringsforslag, idet man i lighed med, hvad man tidligere har gjort, for at spare arbejde, papir m. m. havde valgt at samle ændringsforslagene til tredje behandling.

Til denne behandling er der nu i finansudvalgets tillægsbetænkning stillet 332 ændringsforslag. De er ikke alle lige betydningsfulde. Jeg skal under gennemgangen af de enkelte afsnit tillade mig at fremdrage nogle af de væsentligste. Jeg tilføjer, at finansudvalget siden anden behandling har haft samråd med finansministeren, justitsministeren og landbrugsministeren om nogle af de stillede ændringsforslag.

Vedrørende §§ 5, 6, 7 og 8 har jeg ingen bemærkninger at gøre.

Vedrørende statsministeriet bemærker jeg til § 9 — Grønlandsdepartementet — at merudgiften på ca. 1,1 mill. kr. bl. a. skyldes, at driftsrefusionen fra ICAO er nedsat med 460 000 kr., medens udgiften til sundhedsvæsenet stiger med ca. 200 000 kr. og udgiften til administrationen i Grønland ligeledes med ca. 200 000 kr.

Vedrørende § 10 — udenrigsministeriet — bemærker jeg, at merudgiften på 6,4 mill. kr. i første række skyldes, at der er optaget et beløb på 4,6 mill. kr. udgørende Danmarks andel i udgifterne ved oprettelse og drift af et skandinavisk træningsskole i Korea, hvortil kommer en merudgift på 500 000 kr. som dansk bidrag til De Forenede Nationers flygtningearbejde, 350 000 kr. til De Forenede Nationers internationale børne-

hjelpefond og 300 000 kr. til De Forenede Nationers hjælpearbejde til fordel for de arabiske flygtninge i Palæstinaområdet.

Vedrørende landbrugsministeriets budget — § 11 — bemærker jeg, at merudgiften på ca. 0,4 mill. kr. i første række skyldes et tilskud på 165 000 kr. til foretagelse af undersøgelsesarbejder i marskområderne i Tønder amt. Den øvrige merudgift er fordelt med mindre beløb på en række konti.

Vedrørende § 13 — indenrigsdepartementet i indenrigs- og boligministeriet — fremhæver jeg, at merudgiften på ialt ca. 2,3 mill. kr. skyldes en forhøjelse af tilskuddet til Nationalforeningen til Tuberkulosens Bekæmpelse på 1 mill. kr., udgiften ved driften af et plejehjem i Randers for sindssyge på 0,7 mill. kr. samt et tilskud til Samfundet og Hjemmet for Vanføre og Landsforeningen mod Børnelammelse til dækning af udgifter ved befordring af børnelammelsespatienter til ambulans behandling på 250 000 kr.

Vedrørende § 14 — boligdepartementet i indenrigs- og boligministeriet — bemærker jeg, at merudgiften på 0,6 mill. kr. udelukkende skyldes hoveddistandsættelsesarbejder o. lign. på de under boligdepartementet hørende bygninger.

På § 27 er der under indenrigs- og boligministeriet til påbegyndelse af arbejderne ved sindssygehospitalet i Brønderslev opført en merudgift på 3 mill. kr.; det er ændringsforslag nr. 306.

På arbejds- og socialministeriets budget — § 15 — er der en merudgift på ialt 32,9 mill. kr. Af denne skyldes 13,5 mill. kr. forøgede udgifter til aldersrente på grund af stigning i pristallet og forøgelsen i antallet af aldersrentemodtagere. 16 mill. kr. hidrører fra den i januar kvartal 1955 udbetalte

[Thestrup.]

særlige ydelse til alders- og invaliderente-modtagere i henhold til lov nr. 346 af 30. november 1954, og ca. 2,1 mill. kr. ydes som tilskud til Dansk Sundhedstjeneste i Sydslesvig. Resten af merudgiften er fordelt over en række konti med forholdsvis mindre poster.

Vedrørende ministeriet for offentlige arbejder — § 16 — bemærker jeg, at af de samlede merudgifter på ca. 0,9 mill. kr. angår et beløb på 255 000 kr. vedligeholdelse af sejllobet over Løgstør grunde — det er det ændringsforslag, nr. 159, der betegnes som „Etablering af nyt sejllob gennem Mårbjerg tunge“. Et beløb på 127 000 kr. søges til istandsættelse af høfden ved Stenbjerg fiskerlejer, 90 000 kr. til vedligeholdelse af sejllobet over Hals Barre og ca. 60 000 kr. til vedligeholdelse af høfderne udfør Gilbjerg hoved.

Om § 26 — de til vejformål bestemte indtægter — bemærker jeg, at beløbet er forhøjet med 26 mill. kr., hvoraf 9 mill. kr. skyldes ændret budgettering af afgiften af motorkøretøjer for de midlertidige tillægsafgifter af motorkøretøjer og 17 mill. kr. den forventede merindtægt ved afgiften af ikke-benzindrevne motorkøretøjer.

Vedrørende § 27 — statsens anlægsudgifter — bemærker jeg følgende. Af merudgiften på ialt 6,2 mill. kr. skyldes 2,2 mill. kr. fornyelse af statsbanernes rutebilmateriel og 2,1 mill. kr. forøgelse af statsbanernes rulende materiel. På den anden side reduceres statsbanernes udgift til fornyelse af faste anlæg med 1,7 mill. kr. og til faste nyanlæg med 7,7 mill. kr. Der budgetteres en merudgift til forbedring af besejlingsforholdene for rutebådene i Frederikshavn havn på ca. 1,4 mill. kr.; til forbedring af belysningsforholdene på startbanerne i Københavns lufthavn bevilges 1 mill. kr. og til inddæmningsarbejder ved Kalvebod strand 0,8 mill. kr.

Vedrørende ministeriet for handel, industri og søfart — § 17 — bemærker jeg følgende. Den samlede merudgift udgør 0,7 mill. kr., hvoraf 500 000 kr. skyldes forøgede tilskud til foranstaltninger til fremme af danske erhvervsinteresser, medens der som tilskud til tekniske skoler i København og Aarhus ydes sammenlagt godt 100 000 kr.

Vedrørende justitsministeriet — § 18 —

bemærker jeg, at af merudgiften på ca. 0,4 mill. kr. medgår 0,3 mill. kr. til anskaffelse af motorkøretøjer til rigspolitiet og 80 000 kr. til oprettelse af bedriftsværn ved Københavns Byret.

På konto 27 er der til forskellige rets- og politibygninger budgetteret en udgift på 1,3 mill. kr.

Vedrørende kirkeministeriet har jeg ingen bemærkninger at gøre.

Vedrørende undervisningsministeriet — § 20 — bemærker jeg, at den samlede merudgift på 3,9 mill. kr. fordeler sig på en række konti, hvoraf skal fremhæves forøgede udgifter til statsskolernes læremidler efter gennemførelsen af lov nr. 194 af 11. juni 1954 om vederlagsfri undervisning, en udgift på 1,2 mill. kr., forøgelse af rigshospitalets udgifter ca. 1,1 mill. kr. og tilskud i henhold til friskoleloven 0,6 mill. kr.

Vedrørende forsvarsministeriet har jeg ingen bemærkninger at gøre.

Vedrørende skatter og afgifter — § 1 — bemærker jeg, at merindtægten, 306 mill. kr., fremkommer således: provenu af de under 14. marts d. å. gennemførte forbrugsafgiftslove, 316 mill. kr., udgør sammen med forhøjelsen af forlystelsesaafgiften, 15 mill. kr., ialt 331 mill. kr. Heri fragår forhøjelse af børnetilskuddene, 15 mill. kr., og forventet mindreindtægt af chokoladeafgiften, 10 mill. kr.; når denne mindreindtægt, ialt 25 mill. kr., fradrages de 331 mill. kr., bliver slut-tallet det nævnte beløb på 306 mill. kr.

De stillede ændringsforslag vedrørende tillægsafgiften af motorkøretøjer og ikke-benzindrevne motorkøretøjer har ikke indflydelse på indtægten under § 1, idet afgifterne, som jeg nævnte før, føres til udgift og overføres til vejfonden m. v.

Vedrørende statsbanerne — § 2 A. — bemærkes, at forhøjelsen af taksterne forventes at indbringe 11,7 mill. kr. Til § 2 B. — post- og telegrafvæsenet — er stillet ændringsforslagene nr. 26 og 27, der angår takstforhøjelserne, som udgør 12,7 mill. kr.

Vedrørende § 22 — finansministeriet — bemærker jeg, at hensættelsen til imødegåelse af tillægsbevillinger ved ændringsforslag nr. 280 nedsættes med 50 mill. kr. til 150 mill. kr., og endvidere udgår de tidligere budgetterede udgifter, ialt ca. 5,9 mill. kr., ved 11. almindelige vurdering, som ved lov af 12. marts 1955 er udskudt i et år, æn-

[Thestrup.]

dringsforslagene nr. 275—278. På budgettet opføres på den anden side en merudgift på 13 mill. kr., ændringsforslag nr. 281, som skønnes at være det beløb, der i henhold til lov nr. 43 af 14. marts d. å. om forbrugsbegrænsende foranstaltninger skal udbetales kontant til nærmere bestemte grupper af skatteydere. Herved fremkommer på finansministeriets budget en samlet mindreudgift på ca. 42,7 mill. kr.

Ændringsforslagene udviser herefter en merindtægt på sammenlagt ca. 342,2 mill. kr.; heraf overføres 339 mill. kr. til særlig konto i Danmarks Nationalbank, idet det ved lovene af 14. marts d. å. er bestemt, at merindtægterne ved de forskellige forbrugsafgiftslove skal hensættes på sådan særlig konto. Provenuet af de pågældende love er opgjort til 352 mill. kr., men heri fragår det ovenfor omtalte beløb på 13 mill. kr., der udbetales kontant til visse skatteydere. Til vejfonden overføres de ovenfor omtalte 26 mill. kr., medens balancekontoen reduceres med ca. 16,6 mill. kr. Da man på § 30 yderligere har budgetteret en mindreudgift på 50 mill. kr. til udlån i henhold til boligstøtteleven, formindskes det budgettede træk på finansministeriets kontokurant i Danmarks Nationalbank med ca. 54 mill. kr. til 205 mill. kr.

Samtlige de i tillægsbetænkningen fra finansudvalget stillede ændringsforslag er tiltrådt af alle finansudvalgets medlemmer, og jeg skal anbefale dem til vedtagelse.

Alfred Jensen: Da finanslovsforslaget var til anden behandling, klagede jeg over, at man hverken ved at læse betænkningen eller ved at høre udvalgsordføreren tale var i stand til at få et indtryk af, hvilke ændringsforslag der ville fremkomme til tredje behandling.

Nu er der jo klarhed herover, idet der foreligger en tillægsbetænkning med 332 ændringsforslag, og i overensstemmelse med traditionen er denne tillægsbetænkning omdelt ganske kort før trediebehandlingen. Betænkningen forelå ikke i sidste uge; den er omdelt, jeg ved ikke, om det har været lørdag, søndag eller mandag, men under alle omstændigheder på en sådan måde, at tingets medlemmer praktisk taget først har fået den i hænde i går; det vil sige, at det

er meget ringe tid, der har været levnet de enkelte medlemmer til at sætte sig ind i ændringsforslagene og de bilag, der hører dertil.

Jeg vil gerne påtale denne fremgangsmåde i lighed med, hvad jeg tidligere har gjort. Jeg mener ikke, der levnes offentligheden og tingets medlemmer tilstrækkelig tid til at foretage den gennemgang af problemerne, som man kan ønske sig. Jeg finder det også helt urimeligt, at der ved behandlingen af et så stort lovforslag, det største lovforslag, vi har, ikke iagttages mere opmærksomhed overfor offentlighedens og medlemmernes interesser. Det er praktisk taget gået sådan, at vi kun har to behandlinger af finanslovsforslaget, nemlig første og tredje behandling, og det er helt urimeligt, at man ikke ved anden behandling får lejlighed til at danne sig et skøn over, hvorledes det endelige finanslovsforslag kommer til at se ud.

Jeg tvivler ikke om, at den måde, hvorpå behandlingen af finanslovsforslaget foregår, kan siges formelt at være i overensstemmelse med forretningsordenen. Det er imidlertid ikke nok. Tingets medlemmer og offentligheden bør også være i stand til at følge med i, hvad der skal ske, før vi når til tredje behandling, og før man faktisk står overfor en fuldbyrdet kendsgerning. Derfor vil jeg mene, at man bør tilstræbe en omlægning af arbejdet med finanslovsforslaget. Selvom perioden mellem finanslovsforslagets fremsættelse og dets endelige vedtagelse er blevet afkortet med et par måneder, må det alligevel være muligt at anvende en anden fremgangsmåde end den, der nu anvendes. Der skulle intet være til hinder for, at anden behandling af finanslovsforslaget allerede foregår i februar måned, og at hovedparten af de ændringsforslag, der skal stilles til finanslovsforslaget, stilles til anden behandling. Der skulle heller ikke være noget i vejen for, at man allerede i midten af marts måned har de ændringsforslag klar, der skal stilles til tredje behandling, så de foreligger for medlemmerne og offentligheden i mindst 10 dage, inden de behandles her i tinget, og inden finanslovsforslaget går til endelig afstemning ved tredje behandling.

Jeg mener, at en sådan omlægning er nødvendig af hensyn til tingets medlemmer. Alene det, jeg her har sagt, burde jo være til-

[Alfred Jensen.]

strækkeligt til at begrunde, at man tog selve arbejdsformen op til overvejelse. Jeg vil også gøre opmærksom på, at man skylder de små grupper, der ikke er repræsenteret i finansudvalget, det hensyn, at materialet fremlægges på et tidligere tidspunkt. Der er jo ikke megen mulighed for, at de grupper, der ikke er orienteret om, hvad der foregår i finansudvalget, kan være i stand til at danne sig et skøn over, hvad der egentlig fremkommer af ændringsforslag til tredje behandling, og nogen gennemdrøftelse i grupperne er der ikke mulighed for. Jeg skal villigt indrømme, at jeg har fået tillægsbetænkningen tilsendt pr. post og derfor har været i besiddelse af den, før tingets medlemmer har fået den, og det er jeg naturligvis taknemlig for, men det klarer ikke problemet, hverken for de andre medlemmer eller for de grupper, der ikke er repræsenteret i finansudvalget. De bør have længere tid til at sætte sig ind i det omfattende materiale, der følger med tillægsbetænkningen.

Det er klart, at når arbejdsforholdene er sådan, kan de bemærkninger, der gøres af enkelte medlemmer og ordførerne for de små grupper, som ikke er med i finansudvalgets arbejde, kun blive sporadiske, jeg kunne næsten sige rent tilfældige. Vi har nemlig ikke nogen mulighed for at fremsætte alle de bemærkninger, vi ønsker at fremsætte til de ændringsforslag, der er stillet i tillægsbetænkningen, og jeg må derfor indskrænke mig til nogle bemærkninger om de ting, som har virket mest iøjnefaldende på mig ved gennemlæsningen.

Jeg ønsker, inden jeg motiverer de tre ændringsforslag udenfor betænkningen, som vi har stillet, at gøre de bemærkninger, jeg har til visse ændringsforslag i tillægsbetænkningen. For det første har jeg hæftet mig ved ændringsforslag nr. 19 til § 1; det drejer sig om de tekstanmærkninger, der indeholder bestemmelser om en lempet ansættelse af vareværdier for handlende, fabrikanter og industrielle virksomheder samt om ekstraordinære afskrivninger, altså forslag som betyder skattelettelser. Vi er ikke tilfredse med, at man gennemfører en sådan lempelse; vi stemte imod tekstanmærkninger af samme indhold i fjor, og vi er også modstandere af, at man gennemfører noget

sådant i år. Det er urimeligt, at man gennemfører foranstaltninger af denne art, som betyder skattelettelser for den del af befolkningen, de dele af erhvervslivet, som har størst mulighed for at unddrage sig skattelovens skrappe bestemmelser, og det er urimeligt, at man gennemfører det nu, da man er i færd med at gennemføre en udskrivningslov, der betyder, at den store del af Danmarks befolkning kommer til at betale mere i skat i det kommende år, til trods for at den ikke har fået en forøget skatteevne. Den kommunistiske gruppe ønsker derfor at stemme imod ændringsforslag nr. 19, og jeg beder om, at der bliver foretaget afstemning over dette ændringsforslag.

Dernæst vil jeg gerne gøre nogle bemærkninger om ændringsforslag nr. 53 i tillægsbetænkningen. Det drejer sig om en forhøjelse af udgifterne på folketingets budget — § 7 — på godt 500 000 kr. I bilaget finder jeg ikke oplysninger, som kan tjene til at forklare, hvad disse penge skal bruges til, og det forekommer mig, at det er en urimelighed, når man anmoder om at få en ekstra bevilling på 500 000 kr., at der ikke gives en redegørelse for, hvad pengene skal anvendes til. Nu har jeg i dagspressen set, at hovedparten af pengene tænkes anvendt til en forandring af den tidligere landstingssal, og rent principielt har den kommunistiske gruppe ikke noget imod, at en sådan ombygning finder sted; når landstinget er afskaffet, er det rimeligt, at man indretter lokalerne, så de kan benyttes til andre formål fremefter. Men om forandringen vil være hensigtsmæssig, og om de beløb, der ansættes dertil, er rimelige, kan vi altså ikke have nogen formodning om. Muligvis bliver der givet nærmere oplysning ved de videre forhandlinger herom, og det så jeg gerne. Den kommunistiske gruppe har ikke noget imod, at det er udvalget for forretningsordenen, der foretager de overvejelser, det her drejer sig om, og afgiver en indstilling af den art, vi her står overfor. Det finder vi er i sin orden. Det, vi er utilfredse med, er, at aktstykket ikke indeholder udførligere oplysninger. Det synes jeg man med ret og rimelighed kan forlange, når det drejer sig om så mange penge, som her er nævnt.

Dernæst vil jeg gerne sige nogle ord om ændringsforslagene nr. 290, 291 og 292;

[Alfred Jensen.]

de er stillet til § 26, den paragraf, der handler om midler, der henlægges til vejformål m. v. Jeg forstår, at den forhøjelse, disse forslag indebærer — det drejer sig om 9 mill. kr. — skyldes, at provenuet af de afgifter, der skal overføres til vejformål, er større end oprindelig anslået, og derfor er der i og for sig ikke noget at sige til, at pengene overføres til denne konto. Jeg havde heller ikke noget herimod, hvis man brugte pengene til de formål, hvortil de opkræves, men det er ikke sket; der ligger store beløb i disse fonds, og der opkræves år for år mere, end der bruges, og det må være rimeligt, at man ikke alene bruger det merprovenu, der her er tale om, men også bruger større beløb af de til vejformål henlagte midler. Vi vil givetvis ikke stemme imod denne henlæggelse, men fremsætter ønske om, at man bruger flere penge til iværksættelse af arbejder. Det er allerede ved finanslovsforslagets første behandling påvist, på hvilke områder pengene kan anvendes, og vist, at der er hårdt brug for de midler, der her hobes op år efter år i store mængder.

Endelig skal jeg også knytte et par bemærkninger til ændringsforslag nr. 323 til § 30 — bevægelserne på statens formue- og kapitalkonti. Efter ændringsforslaget skal et beløb på 500 mill. kr. til boligstøtteformål reduceres med 50 mill. kr. til 450 mill. kr. Der er ikke givet nogen speciel motivering for dette nedskæringsforslag; der er henvist til forliget af 14. marts, og det kan naturligvis give begrundelse for, at der ikke bliver brugt så mange penge til boligstøtte i fremtiden, men den kommunistiske gruppe godkender ikke dette forlig og har vendt sig mod, at man foretager foranstaltninger, der betyder, at der bliver mindre boligbyggeri og dermed mindre beskæftigelse. Vi vil også vende os imod, at man, om jeg så må sige, ajourfører nedskæringen på finansloven, og vil derfor stemme imod dette ændringsforslag. Jeg anmoder om, at det sættes til afstemning, således at vi kan få lejlighed til at tage afstand fra det.

Jeg skal dernæst kort motivere de ændringsforslag, vi har stillet. Det drejer sig om 3 i tal; deraf vedrører de to § 21 — forsvarsministeriets budget — og ændrings-

forslagene er stillet til tekstanmærkning nr. 1.

Det første går ud på, at soldaternes lønninger forhøjes. Det er ikke første gang, vi fra den kommunistiske gruppes side har talt for højere lønninger til soldaterne. Vi har påvist, at den løn, der gives, er altfor ringe i forhold til de afsavn, de indkaldte er udsat for, og i forhold til de udgifter, de står overfor. Jeg har derfor tidligere stillet forslag om, at den mindste løn for værnepligtige menige skulle være 4 kr. daglig; som det er nu, er den højeste løn for værnepligtige menige 3 kr. om dagen, selv efter 12 måneders tjeneste. Det finder vi er urimeligt. Der var allerede for et par år siden stor begrundelse for, at man forhøjede disse lønninger, og jeg må sige, at siden er der kommet ekstra momenter til, der begrundes, at man foretager denne forhøjelse. Der er gennemført udgiftsforhøjelser, der kommer til at ramme soldaterne, prisniveauet er steget, og derfor er det rimeligt at gå op til 4 kr. Jeg kan også nævne, at man i Norge har ansat soldaternes lønninger til 4 kr. pr. dag. Der er her i tinget og også udenfor tinget adskillige, der mener, at man skal følge den nordiske tanke. Jeg synes, man i dette forhold også burde overveje, om man ikke burde gøre en uret mod soldaterne god igen ved at følge dette nordiske eksempel, og jeg skal derfor henstille til de ærede medlemmer, at de ser med velvilje på vort ændringsforslag, så vi kan give det indkaldte mandskab en bedre behandling end den, det får i øjeblikket.

Ændringsforslag nr. 2 angår samme tekstanmærkning og går ud på, at der efter stk. 2 i denne tekstanmærkning indføres et nyt stykke, indeholdende en bestemmelse om, at det indkaldte mandskab vederlagsfrit skal have toiletartikler stillet til rådighed, skal have 10 cigaretter daglig gratis og ret til en orlovsrejse månedlig, naturligvis ligeledes gratis. Jeg tror ikke, der behøves nogen særlig forklaring om de dårlige forhold, soldaterne har, eller nogen særlig motivering for, at man bør give dem en lettere tilværelse end den, det store flertal har i øjeblikket. Der er jo en række institutioner både i stat og kommuner, der er klar over, at soldaterne har vanskelige økonomiske kår, og som derfor yder delvis løn under militær-

[Alfred Jensen.]

tionen, men det er kun et fåtal af soldaterne, der har en sådan begunstiggelse; derfor ville det være rimeligt at stille sig lidt mere velvilligt med hensyn til ydelserne til soldaterne, både dagpengene og ting som dem, jeg her har nævnt, toiletartikler, cigaretter og orlovsrejser, og derfor har vi stillet dette ændringsforslag.

Når man kan bruge over en milliard kroner til militære formål, når man ikke er til sinds at spare på disse felter — for det er man jo ikke, der ødsles med pengene, så det står efter, på så at sige alle områder — må man også kunne bevilge de midler, der her stilles forslag om, og som soldaterne gentagne gange har udtalt ønske om at få stillet til rådighed. Det, der her foreslås, kan ikke vælte noget budget, og når man tvinger landets ungdom til at tilbringe op imod halvandet år af den bedste ungdomstid i militærtrøjen, som de absolut ikke har noget ønske om at trække i, bør man også drage omsorg for, at de økonomiske afsavn bliver så små som muligt. Derfor anbefaler jeg, at man stemmer for disse ændringsforslag. Jeg vil ikke sige, at man derved yder det indkaldte mandskab den økonomiske gentjeneste, de burde have; jeg mener fortsat, det vil være for lidt, men det er i hvert fald mere rimeligt end det, der bydes dem i øjeblikket.

Vort tredje ændringsforslag er stillet til § 27, som omhandler statens anlægsudgifter. Det går ud på, at der i det kommende finansår stilles yderligere 3 mill. kr. til rådighed for en videreføring af havnebygningsarbejderne ved Hanstholm. Dette ændringsforslag behøver jeg ikke at motivere; min partifælle, det ærede medlem hr. Aksel Larsen, har gentagne gange draget dette spørgsmål frem og har fremsat en fyldestgørende motivering for, at man nu skulle tage fat på at videreføre dette arbejde. Jeg kan henviser til de udtalelser, han har fremsat herom. Jeg kunne i og for sig også henviser til de udtalelser, som andre ærede medlemmer, først og fremmest det ærede medlem hr.

Damsgaard og det ærede medlem hr. Fibiger, har fremsat om denne sag. Jeg skal altså ikke komme ind på en yderligere begrundelse, men bare fastslå, at disse talere tilstrækkeligt har godtgjort, at man forlængst burde have taget fat på at videreføre dette bygningsarbejde, og at man i alt fald burde have ladet arbejdet genoptage i dette finansår, altså i fjor sommer. De ærede medlemmer hr. Fibiger og hr. Damsgaard havde jo stillet forslag om, at pengene hertil skulle bevilges. Når dette forslag ikke kom til afstemning her i tinget, var det, fordi finansministeren gav udtryk for, at regeringen ville tage dette bygningsarbejde med ind i sine samlede overvejelser over, på hvilke områder der skulle investeres penge i indeværende finansår. Jeg vil tro, at forslagsstillerne havde en følelse af, at man herved ville nå frem til en mere velvillig behandling af denne sag end i de foregående år.

Jeg ved ikke, om forslagsstillerne føler sig tilfredse med den løsning, sagen har fået, nemlig at der intet skete i fjor, og at der heller ikke er stillet noget ændringsforslag om det i år; det er muligt, at de to forslagsstillere fra i fjor vil akkviescere ved den løsning, man er nået frem til, men det ønsker den kommunistiske gruppe ikke at gøre; vi mener, at forslag om bevilling bør fremsættes her, og derfor har vi stillet vort ændringsforslag. Jeg anbefaler ærede medlemmer at stemme for ændringsforslaget, så man kan standse sabotagen af det havnebyggeri, der var i gang for flere år siden i Hanstholm, med det formål at sikre, at der bliver opført en fiskerihavn derovre, og at arbejdsløsheden afhjælpes i denne egn.

Jeg skal anbefale de tre af min gruppe stillede ændringsforslag til vedtagelse i tinget.

Gustav Pedersen: I anledning af, at det ærede medlem hr. Alfred Jensen har omtalt det i tillægsbetænkningen stillede ændringsforslag nr. 53 vedrørende en bevilling til folketingets vedligeholdelse, og på visse

[Gustav Pedersen.]

områder en forbedring af lokaleforholdene, vil jeg gerne gøre nogle få bemærkninger, så meget mere som der i enkelte dagblade har været en del misforståelser i forbindelse med beløbene hertil og en del fejltagelser med hensyn til beløbenes størrelse. Der foreligger ønske om en forøgelse på 200 000 kr. af beløbet til den indre vedligeholdelse. Det drejer sig ikke alene, som nogle har troet, om en ombygning af landstingssalen, men også om en række reparations- og forbedringsarbejder, som forholdene nødvendiggør. Jeg må gøre opmærksom på, at folketinget har fået nye opgaver at tage vare på. Vi har fået Nordisk Råds administration, der skal have lokaler at arbejde i; der er gennem loven om folketingets ombudsmand pålagt os administrative opgaver, hvorved vi også får lokaleforpligtelser; de mange opgaver, der kommer til medlemmerne, har gjort det nødvendigt, såvidt det er gørligt indenfor de ikke altfor gode rammer, vi har, at skaffe bedre arbejds-vilkår for medlemmerne. Alt det sammen med den kendsgerning, at bygningen jo ikke bliver ved med at være en ny bygning, men en bygning, der som andre ældre bygninger kommer ud for slitage og skal repareres, har gjort det nødvendigt at forhøje beløbet til reparationer, vedligeholdelse etc.

I og for sig havde præsidiet ønsket et større beløb, idet vi havde ønsket 400 000 kr., men vi har tilbageholdt nogle af forslagene. Vi havde bl. a. ønsket at forbedre lysforholdene, fordi adskillige af lokalerne nu engang har fortvivlende belyningsforhold, når der skal arbejdes intensivt i de mørke måneder, som jo ofte er vore mest krævende arbejds måneder. Men dette forslag er udskudt indtil videre, enkelte andre reparations- og forbedringsarbejder er ligeledes udskudt, således at vi har begrænset os til de ting, som vi måtte formode skulle fra hånden, og det drejer sig da om et samlet beløb på ca. 200 000 kr.

Tidligere har man søgt sådanne midler på tillægsbevillingsloven. Vi har imidlertid anset det for rigtigt, at vi, når vi søger at få ministerierne til at fremsætte deres ønsker om nye bevillinger som ændringsforslag til selve finanslovsforslaget og ikke senere til tillægsbevillingslovsforslaget, da selv gav et

godt eksempel og stillede de ændringsforslag, der skulle stilles, til finanslovsforslaget, altså til dettes tredje behandling. Der er altså ikke noget ekstraordinært i dette; der er blot sket det, at vi denne gang søger beløbet på finansloven og ikke på tillægsbevillingsloven.

Med henblik på de ting, der har været skrevet om en ombygning af landstingssalen, gør jeg opmærksom på, at der i og for sig til forbedringer og reparationer af denne sal var tænkt anvendt ca. 100 000 kr. I dette beløb var imidlertid indbefattet lysforbedringerne, og da disse er taget ud de andre steder, blev de også taget ud her, hvilket medfører, at beløbet går ned til 70 000 kr. I disse 70 000 kr. er indbefattet en reparation, som under alle forhold skal foretages, og som vil andrage ca. 20 000 kr. Det beløb, der står igen, udgør altså ca. 50 000 kr. og ikke, som jeg har set det skrevet i en avis, 500 000 kr.

Spørgsmålet om selve indretningen af salen er imidlertid ikke afgjort. Vi har ønsket, at midlerne var til rådighed, fordi der på en eller anden måde skal tages bestemmelse om, hvordan dette lokale skal udnyttes. Om det skal udnyttes til en sal, hvor der kan deltage mange mennesker i møderne, eller til en sal, hvor der kun kan deltage færre mennesker i møderne, er ikke afgjort, men bare det, at vi skal have ventilations- og ledningsforholdene ændret fra det nuværende system, som er en fuldkommen håbløs ting, idet ledningerne nemlig går op gennem pultene — det var bl. a. det, der gav de store omkostninger ved forandringen af folketingssalen — vil koste ca. halvdelen af det beløb, der er tale om, og det er i alle tilfælde en ændring, som må til, uanset hvordan man iøvrigt skal indrette landstingssalen.

Man vil heraf forstå, at det, der i virkeligheden er problemet, egentlig blot er det, om vi skal have flere eller færre pulte i salen — hvordan man så iøvrigt skal indrette den — eller om vi skal beholde de pulte, der er, og lade dem blive stående som et minde om landstinget. Det er ting, der er til forhandling, som der arbejdes videre med i præsidiet, og der har ikke været noget ønske om at forcere en endelig afgørelse frem i forbindelse med finanslovbehandlingen. Der har kun været ønske om

[Gustav Pedersen.]

at komme med ændringsforslag om de beløb, som man skønner under alle forhold vil være nødvendige, således at de kan blive indarbejdet i selve finansloven og man ikke skal møde med dem på et langt senere tidspunkt, i tillægsbevillingsloven. Men der er altså tid nok til at tage sig af den praktiske side af sagen, og der er hverken på den ene eller den anden måde foregrebet noget, der kan fratage tinget eller noget udvalg selvstændigheden med hensyn til at disponere i dette forhold.

Må jeg så i samme forbindelse rette en misforståelse, der tilsyneladende har fæstnet sig i pressen, idet man tror, at den diskussion, der har været ført om landstingssalens fremtidige anvendelse, er udtryk for en konflikt mellem udvalget for forretningsordenen og finansudvalget. Der har overhovedet ikke været nogen konflikt og har ikke kunnet komme nogen konflikt mellem de to udvalg, alene af den grund, at intet af udvalgene har taget stilling til sagen; i hvert fald har det udvalg, som har bevillingsmyndigheden, endnu ikke taget stilling, og alene af den grund kan der ikke have været noget at lave konflikt på. Men man har diskuteret — ikke i konfliktform — spørgsmålet om selve indstillingsretten i forhold til tinget, og der kan der efter min mening ikke være nogen misforståelse. Jeg vil gerne have lov til at citere et kort afsnit af folketingets forretningsorden. Der står i § 44 i forbindelse med reglerne om folketingets budget følgende:

„Formanden forelægger forslaget i udvalget for forretningsordenen snarest muligt efter tingets sammentræden i oktober, og udvalget tilendebringer sin behandling af forslaget senest 15. oktober. Efter at være godkendt af udvalget indgår budgettet i forslaget til finanslov for det kommende finansår.“

Her kan der altså ikke være nogen tvivl. Her står tydeligt og klart, at det er folketinget, der delegerer myndigheden til at gennemgå folketingets budget til udvalget for forretningsordenen. Der er ikke foreslået nogen ændring i forretningsordenen på dette punkt, og så længe der ikke er det, må jeg for mit vedkommende mene, at der ikke kan være nogen konflikt om en klar og tydelig bestemmelse. Skulle det ske, at der blev

fremSAT ønske om en anden fremgangsmåde, må jeg afvente et ændringsforslag, og så må vi forhandle om det. Der kan iøvrigt ikke være nogen tvivl om, hvordan fremgangsmåden er. Reglen betyder ikke, at medlemmerne af finansudvalget ikke kan få alt at vide vedrørende folketingets administration, selvfølgelig ikke; der kan både stilles spørgsmål, og hvis man ønsker det, kan der også forelægges et detaljeret budget her i tinget — men det må være her i tinget.

Det har aldrig hidtil været sådan — og der har aldrig været stillet forslag derom — at det ene udvalg skulle korrespondere med et andet udvalg som et bredere forum eller en overordnet instans. Hvis et udvalg skal have sin kompetence undersøgt, må det foregå her i tinget; det har jeg indtil dette øjeblik ikke konstateret at der har været nogen uenighed om. Men *skal* dette spørgsmål drøftes, må det i hvert fald forudsætte, at der fra den ene eller den anden side fremkommer et forslag, og indtil dette øjeblik er der ikke kommet noget sådant.

Jensen-Broby: Det er rigtigt som oplyst af det ærede medlem hr. Gustav Pedersen, at der ingen konflikt har været mellem udvalget for forretningsordenen og præsidiets på den ene side og finansudvalget på den anden side. Vi har aldrig fra finansudvalgets side tænkt os at ville blande os i præsidiets og udvalget for forretningsordenens dispositioner. Men da folketingets budget jo er optaget som en paragraf på finansloven, og da der var en ret stærk stigning på budgettet, har vi tilladt os at spørge, om vi måtte få en specifikation over beløbet for denne stigning. Andet har vi ikke bedt om, og derpå har vi fået det svar, at det kunne vi ikke få. Heroverfor havde vi selvfølgelig haft det i vor magt at sige: så stiller vi forslag om, at denne forhøjelse går ud. Det kunne man ikke have nægtet os ret til, men det har vi nu ikke gjort. Jeg må imidlertid pointere, at vi har ikke villet være overhoved over præsidium og udvalget for forretningsordenen, vi har bare ganske beskedent bedt om at få denne oplysning.

(Kort bemærkning).

Gustav Pedersen: Jeg vil gerne sige til det ærede medlem hr. Jensen-Broby, at

[Gustav Pedersen.]

selvfølgelig kan finansudvalgets medlemmer få alle de specifikationer, de ønsker, men specifikationerne må gå til selve tinget. Det vil ikke være muligt at administrere noget udvalgsarbejde, hvis et udvalg, der har fået en bestemt opgave af selve tinget, skal forhandle med et andet udvalg på anden måde end gennem tinget. Jeg vil gerne understrege, at alle de specifikationer, tinget og tingets medlemmer ønsker, kan stilles til rådighed. Iøvrigt drejer de omtalte beløb, når de virkelig bliver analyseret, sig kun om bagateller.

(Kort bemærkning).

Bertel Dahlgaard: Jeg tror, at den højtærede folketingsformands udtalelse om bevillingen af de midler, der stilles til rådighed for folketinget, er uangribelig, for så vidt som folketingets formand siger, at afgørelsen i så henseende må træffes her i tinget — det er klart. Men da folketingets formand netop gør opmærksom på, at det er en selvfølge, at enkeltmedlemmer eller finansudvalgets medlemmer eller finansudvalget som helhed kan stille ændringsforslag her i tinget, vil jeg mene, at det er naturligt, at folketingets præsidium i hvert fald giver de oplysninger, som måtte ønskes, for at man kan skønne over, hvorvidt man vil stille ændringsforslag.

(Kort bemærkning).

Alfred Jensen: Jeg vil gerne sige i anledning af de udtalelser, der nu er fremsat, at min gruppe jo ikke har kritiseret, at man søger bemyndigelse til at bruge disse midler og søger bevillingen optaget på finanslovsforslaget. Det, jeg har været utilfreds med, det, jeg har kritiseret, er, at man ikke er kommet med en specifikation, så at tingets medlemmer kunne se, hvad pengene skulle bruges til, og jeg forstår også, at det var det, det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard gjorde opmærksom på. Altså, for fremtiden må man udbede sig nøje specifikation. Jeg ser ikke rettere, end at når folketingets formand kan give oplysningerne her fra tingets talerstol, kunne han lige så godt have givet dem i et aktstykke, således at tingets medlemmer kunne have sat sig ind i det, inden forhandlingen begyndte;

så ville man have haft bedre mulighed for at få et overblik over, hvad pengene egentlig skal bruges til.

(Kort bemærkning).

Gustav Pedersen: Må jeg gøre opmærksom på, at en fremgangsmåde som den, der er fulgt i dette tilfælde, har været fulgt, så længe dette ting har eksisteret. Må jeg endvidere understrege, at de udgifter, der er tale om, absolut ligger i underkanten, når henses til de opgaver, som tinget pålægger dels præsidiet, dels udvalget for forretningsordenen, nemlig at sørge for, at der er rimelige og ordentlige lokaleforhold at arbejde under. Hvis man ønsker det fra tingets side, er der absolut intet til hinder for, at der kan udarbejdes et specificeret budget.

Må jeg iøvrigt gøre opmærksom på, at der foreligger til eftersyn et regnskab over folketingets udgifter, der er langt, langt mere specificeret end noget regnskab noget andet sted fra, og et sådant regnskab vil fortsat blive fremlagt. I virkeligheden er der så få afvigelser mellem dette regnskab og budgettet, at det bliver rene småbeløb, det kan komme til at dreje sig om. En anden ting er, at selv præsidiet jo ikke kan forhindre, at når der sker forskydninger i lønningerne og i folketingsmedlemmernes vederlag på grund af pristalsbevægelser, giver det sig udslag i forskydninger på regnskabet i forhold til de budgetterede tal, men jeg må ærlig talt sige, at jeg ikke troede, dette behøvede at give anledning til diskussioner her i tinget.

Finansministeren (Kampmann): Jeg har ikke bedt om ordet for at føje bemærkninger til den drøftelse, der lige har fundet sted. Det er klart for os alle nu, at der ikke foreligger nogen konflikt om dette problem.

Den gennemgang, som den ærede ordfører, det ærede medlem hr. Thestrup, foretog af ændringsforslagene nr. 1—332, giver mig ikke anledning til yderligere bemærkninger. Jeg kan også anbefale, at man stemmer for disse ændringsforslag.

Derimod har jeg et par bemærkninger til det ærede medlem hr. Alfred Jensen. Det ærede medlem beklagede sig over den korte tid, der har været til at sætte sig ind i ændringsforslagene. Hvis denne beklagelse

[Finansministeren.]

er rettet mod finansudvalget, vil jeg gerne benytte lejligheden til at tage finansudvalget i forsvar. Det er jo således, at finansudvalget har haft meget kort tid til behandling af ændringsforslagene. De sidste ændringsforslag, der er resultatet af de kriseforhandlinger, der har været ført her i tinget, blev først i allersidste øjeblik fremsendt til finansudvalget, og finansudvalget behandlede disse ændringsforslag usædvanlig hurtigt, så jeg ser ikke nogen grund til klage mod finansudvalget i den anledning.

Hvad angår de af de ærede medlemmer hr. Alfred Jensen, fru Ragnhild Andersen og hr. Aksel Larsen stillede ændringsforslag, har jeg ingen bemærkninger til ændringsforslagene nr. 1 og 2 til § 21. Jeg ved, at forsvarsministeren vil gøre nogle bemærkninger om disse ændringsforslag, og jeg kan foreløbig kun anbefale tinget at stemme imod dem.

Vedrørende de ærede medlemmers ændringsforslag nr. 3 til § 27 om bevilling af 3 mill. kr. til reparationsarbejdet ved Hanstholm kan jeg oplyse, at der har været ført en række forhandlinger mellem repræsentanter for det lokale Hanstholmudvalg, amtets folketingsmedlemmer, statsministeren og mig om en bevilling til fortsættelse af reparationsarbejdet. Disse forhandlinger har været ført på det grundlag, at en stillingtagen til Hanstholmbyggeriets videreførelse eller definitive standsning ikke kan ske nu; men efter at der fra alle sider er udtalt ønske om tilbageholdenhed i statens anlægsudgifter — et ønske, der er stærkt fremdraget under de sidste ugers forhandlinger — kan tiden ikke være inde til at tage fat på så omfattende anlægsarbejder, og det er forståeligt, at selv tilhængere af havnens færdigbyggelse ikke ønsker en endelig afgørelse om havnens skæbne netop nu.

Derimod har der været fremsat stærke ønsker om at få stillet et beløb til rådighed til sikring af det allerede udførte arbejde på den såkaldte vestre mole. Jeg har imidlertid ikke fundet det rimeligt på nuværende tidspunkt at belaste finansloven med et beløb på 3 mill. kr. til dette formål, og jeg har også forstået, at ingen af de i finansudvalget repræsenterede partier har villet stille et sådant forslag. Det er ligeledes

overfor mig oplyst, at man i vandbygningsvæsenet ikke er sikker på, at den rette fremgangsmåde vil være at istandsætte den vestre mole. Jeg ved dog, at trafikministeren overvejer, om der kan afsættes et beløb indenfor tillægsbevillingslovens rammer til arbejdet på Hanstholm havn. Jeg skal derfor henstille, at ændringsforslaget trækkes tilbage. Hvis dette ikke sker, må jeg anbefale at stemme imod det.

Damsgaard: Til det ærede medlem hr. Alfred Jensen vil jeg gerne sige, at jeg langtfra er tilfreds med den sendrægtighed, der råder vedrørende bevillinger til videreførelse af havnearbejdet i Hanstholm. Efter de talrige forhandlinger, som vi folketingsmedlemmer, der er valgt i Thisted amt, har haft med den højtærede finansminister under den højtærede trafikministers sygdom i de senere måneder netop om en bevilling til fortsættelse af bygningen af fiskerihavnen i Hanstholm, havde jeg fået det indtryk, at ministeren ville forelægge finansudvalget et forslag om en bevilling til videreførelse af reparationsarbejdet på den vestre mole. Det er desværre ikke sket.

Nu er tiden vel ikke inde til en stor debat om hele spørgsmålet om fiskerihavnen ved Hanstholm. Jeg vil dog gerne på den foranledning, der nu igen gives, sige, at jeg finder det ganske urimeligt — jeg vil gerne bruge et så stærkt udtryk som uanstændigt — at folketinget fortsat undlader at føre den lov ud i praksis, som tinget enstemmigt har vedtaget to gange i den sidste menneskealder. Jeg synes simpelthen ikke, folketinget kan være det bekendt overfor befolkningen oppe i Thisted amt og overfor vestkystens fiskere.

Nu har den højtærede finansminister i dag på foranledning af det kommunistiske ændringsforslag sagt, at man overvejer at søge en bevilling til Hanstholmbyggeriet. Det er rigtigt, at vi vel ikke i øjeblikket skal fremtvinge en afgørelse — det mener jeg heller ikke vi skal — men jeg håber stadig på, at folketinget vil overholde loven. Hvorvidt tidspunktet ikke er belejligt, må regeringen jo afgøre, men jeg vil gerne understrege igen, at jeg mente egentlig, der var givet os et løfte, som partierne allerede har taget stilling til, et løfte om, at man ville søge en bevilling nu.

[Damsgaard.]

Jeg vil nu bede den højtærede minister give mig et tilsagn om, at bevillingen vil blive søgt og søgt så tidligt, at arbejdet med vedligeholdelsen af molen kan komme til at foregå i sommer. Det vil være helt urimeligt, hvis det ret store byggeri, der allerede er udført, skal ligge og forfalde; på den måde kan man ikke behandle statsmidler, og sådan kan man ikke stille sig overfor et problem, som efter min overbevisning vil blive løst, om ikke nu, så senere. Jeg må derfor anmode den højtærede finansminister om overfor mig at bekræfte, at der vil komme et forslag til finansudvalget om en bevilling så betids, at det nødvendige reparationsarbejde ved fiskerihavnen i Hanstholm kan komme i gang i sommeren 1955.

Hans Knudsen: Der er fra kommunistisk side stillet forslag om en bevilling på finanslovens § 27 på 3 mill. kr. til fiskerihavnen ved Hanstholm. Som det fremgår af forslaget, er denne bevilling tænkt anvendt til fortsættelse af havnebyggeriet.

Selvom jeg meget gerne ser, at denne havn bygges færdig, således som det forlængst ved lov er vedtaget at den skal, er jeg på den anden side klar over, at øjeblikket ikke er det mest gunstige til at kræve loven respekteret. De økonomiske foranstaltninger, som i disse uger er blevet gennemført af folketinget, har alle haft som forudsætning, at der ikke af partierne rejses krav eller stilles forslag om bevillinger, der på nogen måde kan undgås eller blot udskydes. Derfor har det været nødvendigt at vise resignation fra alle sider, og en sådan resignation er udvist ikke mindst af fiskerierhvervet, selvom netop fiskeriets organisationer var i deres fulde ret til at kræve loven om Hanstholm havn respekteret og arbejdet videreført. Dette har de ikke gjort, de har erkendt de vanskelige økonomiske forhold. Såvel fiskerierhvervet som befolkningen oppe ved Hanstholm har i den nuværende situation blot ønsket, at man ikke lader reparationsarbejdet ved den allerede byggede vestmole gå helt i stå, for at ikke det arbejde, der allerede før krigen og også i efterkrigsårene er blevet udført, igen skal forfalde. Derfor har bestræbelserne, som det også er fremhævet her, samlet sig om

i hvert fald at få afsat et mindre beløb til en sådan nødvendig vedligeholdelse.

Det har ikke været muligt ved de forhandlinger, der allerede er ført, at opnå enighed om at få et sådant beløb afsat på finanslovsforslaget. Nogen egentlig modstand derimod har der vist ikke været, men det er forståeligt — som også finansministeren har sagt — at ikke alene ministeren, men også de i finansudvalget repræsenterede partier ikke i den nuværende situation har villet stille forslag om en sådan bevilling. Jeg finder det derfor nytteløst at bruge stærke ord angående partiernes og tingets stilling til sagen i de år, der gået, og jeg finder det også nytteløst, at man nu fra kommunistisk side fremsætter ændringsforslag derom; jeg kan ikke se, at det vil fremme mulighederne for engang at få dette betydningsfulde havnebyggeri videreført.

Det er min bestemte opfattelse, at det arbejde, der er påbegyndt oppe ved Hanstholm, før eller senere vil blive afsluttet med et havneanlæg. Jeg mener, der bør rettes en indtrængende henstilling til såvel den højtærede minister for offentlige arbejder som finansudvalget om at drage omsorg for, at der i den kommende tid indenfor tillægsbevillingslovens rammer i hvert fald stilles de beskedne midler til rådighed, som er nødvendige til sikring af det allerede udførte arbejde, hvorved der også vil blive mulighed for at beskæftige de mange ledige arbejdere ved Hanstholm i dag.

Jeg vil gerne sige den højtærede finansminister tak for det tilsagn, han har givet i dag. Jeg forstår, at finansministeren vil stille sig velvilligt med hensyn til at søge et sådant beløb fremskaffet, og jeg henstiller derfor meget indtrængende til forslagsstillerne at trække det stillede ændringsforslag tilbage.

Fibiger: Det kan vist ikke forbavse folketingets medlemmer, at jeg tager ordet, når talen er om Hanstholm. Det har været min lod igennem snart 35 år at tale om denne havn hvert eneste år. Det er hidtil lykkedes, ikke for mig, men for tingets bevillingsmyndigheder at holde arbejdet i gang, sådan at havnen ikke er gået helt til grunde, selvom meget er ødelagt. Hvis ikke tyskerne havde besat Hanstholm havn, og hvis ikke befolkningen var blevet evakueret, hvad

[Fibiger.]

den led meget under, havde havnen stået færdig i dag.

Jeg har med megen beklagelse set den udvikling, der har fundet sted, og som er resulteret i, at havnen ikke er blevet bygget færdig, men jeg ved godt, at som de økonomiske forhold er i dag, må også befolkningen deroppe resignere, selvom det måske er det sted, hvor man på grund af den udvikling, der er sket, mindst kan forstå det. Både det lokale Hanstholmudvalg og fiskerierorganisationerne har gennem de forhandlinger, de vinteren igennem har ført med finansministeren og os, givet udtryk for, at hvis den mole ikke helt skal forfalde, må der nu bevilges et beløb til at gøre den i stand. Vi har også forstået på finansministeren, at han, efter at ministeren havde været oppe at se på forholdene, er blevet klar over, at det er nødvendigt. Derfor synes jeg, at det svar, den højtærede finansminister gav det ærede medlem hr. Alfred Jensen, ikke var tilstrækkelig positivt. Det gik ud på, at man ville overveje sagen; men nu har vi skam overvejet den sag gennem lang tid. Jeg vil gerne anmode den højtærede finansminister om nu at erklære, at efter 1. april, men inden tillægsbevillingsloven bliver færdigbehandlet, vil der blive stillet forslag om en bevilling hertil, således at der i sommer kan blive gjort noget ved molen. Det vil berolige folk deroppe, og det vil kunne føre til, at værdierne ikke helt lægges øde. Jeg vil gerne bede den højtærede finansminister om at tage ordet og bekræfte, at det er meningen, at man vil komme til finansudvalget med forslag derom; jeg kan sige, at mit parti da vil være rede til at tiltræde forslaget. Hvis det ikke sker, må jeg forbeholde mig at stille ændringsforslag til tillægsbevillingslovsforslaget, for at vi kan få konstateret, om man vil yde en bevilling, der kan sikre, at værdierne i det, som er bygget deroppe, ikke går tabt, og at de 15 mill. kr., som er ofret på det, ikke er ofret forgæves.

Finansministeren (Kampmann): Det, som det ærede medlem hr. Fibiger siger om at stille forslag om en bevilling, inden tillægsbevillingslovsforslaget er færdigbehandlet, forstår jeg slet ikke. Tillægsbevillingslovfor-

slaget vedrører det forløbne finansår, og det kan vel ikke have nogen interesse at prøve at sætte en bevilling ind i det vedrørende en udgift, der endnu ikke er afholdt. Det, der kan være tale om, er, at man på forventet tillægsbevilling for det kommende finansår kan opføre et beløb. Jeg tror, det ærede medlem vil være enig med mig i, at det er dette, det drejer sig om.

Det ærede medlem hr. Damsgaard ville gerne have et tilsagn, og det skulle komme fra mig. Jeg henviser først til mine tidligere bemærkninger i dag og takker dernæst det ærede medlem og de ærede medlemmer hr. Hans Knudsen og hr. Fibiger, fordi de alle tre øjensynlig er enige med mig i, at tiden ikke er inde til at afgøre, om vi skal bygge havnen eller ej. Det er naturligvis smukt at høre, hvorledes de seneste måneders begivenheder er gået hen over hovedet på det ærede medlem hr. Damsgaard. Det ærede medlem må undskyldte mig, men de er ikke gået så let hen over mig. Hele diskussionen i tinget har dog i de sidste måneder drejet sig om, at vi må holde igen på udgifterne rundt omkring. Jeg tror derfor, mange vil være enige med mig i, at jeg i denne situation må overveje, hvor meget der kan anvendes på arbejder ved Hanstholm havn.

Det var det første punkt. Det andet punkt er, at vi også må tænke på, hvad pengene i givet fald skal bruges til. Jeg gjorde i mit første indlæg opmærksom på, at vandbygningsvæsenet fortæller mig, at man står tvivlende overfor, om en istandsættelse af vestre mole er berettiget, idet man siger, at skal der laves en havn ved Hanstholm, skal den vestre mole blive liggende og, om jeg så må sige, tage bølgene af, og så skal der bygges en ny mole indenfor. Derfor må vi have lov til sammen med vandbygningsvæsenet at overveje — jeg ved, at den højtærede minister for offentlige arbejder er enig med mig heri — hvorledes pengene skal anvendes, hvilke arbejder der skal udføres. Før man er nået til ende med disse overvejelser, kan det ikke være rimeligt, at jeg kommer med forslag i finansudvalget.

Alfred Jensen: Finansministeren ville undskyldte finansudvalget, fordi betænkning og tillægsbetænkning angående finanslovsforslaget var fremkommet så sent. Jeg har

[Alfred Jensen.]

ikke direkte rettet kritik mod finansudvalget, jeg tror såmænd gerne, at det i nogen grad er sagesløst, al den stund det skal behandle det materiale, der kommer fra ministerierne. Men jeg vil mene, at finansudvalget har et medansvar; det kan rykke for sagerne, og det kan endelig også gøre indstilling til tinget, når det mener, tiden er inde. Selvfølgelig kan ændringsforslag, der kommer fra regeringen, ikke behandles i finansudvalget, før de forskellige ministerier har fremsendt dem, men betænkningen burde dog kunne afgives på et tidligere tidspunkt, end det er sket. Min kritik gælder ikke alene finansudvalgets arbejdsgang, men så sandelig også administrationen. Jeg har ikke noget imod, at finansministeren tager dette til sig i høj grad og på en sådan måde, at der sker en ændring inden næste år.

Ministeren har anmodet mig og min gruppe om at trække vort ændringsforslag vedrørende Hanstholm havn tilbage. Det er vi ikke tilbøjelige til, og vi er det langt mindre, efter at vi har hørt den lille diskussion, der har fundet sted her. Vi har fået besked fra ministeren om, at han ikke ønsker dette havneanlæg bygget, til trods for at der findes en lov derom. Vi har hørt flere medlemmer, som har særlig tilknytning til egnen deroppe, udtale sig for, at havnen bygges; der er nogen tvivl om, hvorvidt tidspunktet er inde dertil, men de har fremsat formodning om, at der vil blive stillet midler til rådighed, så den vestre mole i hvert fald kan blive sikret. Jeg har forstået på ærede medlemmer, som har haft ordet i denne sag, at de gik ud fra, at finansministeren havde givet et sådant tilsagn. Jeg kunne nu ikke finde noget tilsagn i ministerens udtalelser, da han havde ordet her i første omgang, tværtimod fandt jeg ud af, at han havde sagt, at der ikke ville blive bevilget noget. Nu har ministeren i anden omgang bekræftet, at han ikke ønsker, der skal bevilges noget, og at han ikke mener, tiden er inde til at foretage sig noget.

Jeg har ikke den opfattelse, at tiden ikke er inde til, at der skal bygges noget. For det første mener jeg, at den lov, der er vedtaget, skal efterleves, og jeg er enig med det ærede medlem hr. Damsgaard i, at det er en skandale, at tinget ikke drager omsorg

for, at de midler, der er nødvendige til at føre denne lov ud i praksis, bliver bevilget på finansloven. Dernæst mener jeg, at netop nu taler omstændighederne for, at pengene skal bevilges. De foranstaltninger, der nu vil blive truffet med henblik på nedskæring og besparelser, og som er godkendt af et flertal her i folketinget, vil medføre større ledighed frem i tiden. Jeg tror, det var det ærede medlem hr. Hans Knudsen, der sagde, at der var mange arbejdsløse i den egn af landet, og netop dette taler for, at man bør sætte ind på, at arbejdet kommer i gang allerede i denne sommer. Jeg forstår også, at de ærede medlemmer, som har talt i denne sag, har nærret et ønske om at få midlerne bevilget, så de pågældende sikringsarbejder vil kunne gennemføres.

Det ærede medlem hr. Fibiger mente, at pengene skulle bevilges på tillægsbevillingsloven. Det kan man selvfølgelig gøre — ja, nu ryster det ærede medlem på hovedet; jeg forstår godt, at det var en fortaelse af det ærede medlem, når han talte om det tillægsbevillingslovsforslag, som snart kommer til anden og tredje behandling her i tinget; men selvom det ærede medlem har tænkt på tillægsbevillingsloven for det kommende år, må de penge, der skal bruges her, enten man så vil bruge dem til en genoptagelse af arbejdet eller kun til sikring af molen, bevilges på finanslovsforslaget. Det ærede medlem hr. Fibigers parti er gået ind for, at så mange udgiftsposter som muligt skal med på finansloven og så få som muligt udskydes til tillægsbevillingsloven. Her har vi netop en udgift, som egner sig til at blive taget med på finansloven og taget med nu; og netop når man taler om, at arbejdet skal udføres i denne sommer, må tidspunktet være inde til at stille ændringsforslag, hvis man da vil have gjort noget deroppe og vil handle i overensstemmelse med de udtalelser, man har fremsat om administration, finanslov og tillægsbevillingslov.

Jeg har med interesse hørt, at man vil udskyde afgørelsen i år. Sådan talte man også i fjor. Vi har den opfattelse, at man ikke kan blive ved at udskyde dette. Vi er kommet dertil, at der nu må tages fat på arbejdet, og befolkningen deroppe må have besked på, hvordan stillingen er. Vi har stillet vort ændringsforslag, for at der ikke

[Alfred Jensen.]

deroppe skal være nogen tvivl om, at det ikke er alle i folketinget, som er med i den sabotering af arbejdet, der foregår. Derfor opretholder vi vort ændringsforslag og anbefaler de ærede medlemmer at stemme derfor.

Fibiger: Jeg er enig med den højtærede finansminister i, at det var et dårligt forslag, jeg kom med. Det svipsede lidt for mig i det øjeblik, jeg sagde det, men jeg er altså klar over, at det ikke kan lade sig gøre. Sagen kan kun fremmes ved, at den højtærede finansminister kommer med et forslag til finansudvalget og får bevilget udgifterne dèr.

Jeg er ikke ingeniør og kan ikke afgøre, om der skal bygges indenfor molen; men så meget er jeg dog klar over, at det i hvert fald ikke kan skade, om man fortsætter med istandsættelsesarbejdet ud til midten af molen. Dette fremgår også af den diskussion, der fandt sted i ingeniørforeningen for nogen tid siden om den doktordisputats, der er skrevet om Hanstholm havn.

Efter alle de forhandlinger, vi har ført i vinter, måtte vi forvente, at finansministeren ville komme med et forslag til finansudvalget, og der var såvel fra mit parti som fra partiet venstre givet tilsagn om, at man ville tiltræde et sådant forslag. Nu synes jeg, vi må vide besked. Jeg ønsker ikke, der skal laves demonstration her, på ingen måde, og det vil jeg heller ikke opfordre nogen til, det har intet formål, for hvis finansministeren ikke vil stille forslag, kan der ikke gennemføres noget. Men jeg vil endnu en gang så indtrængende, som jeg kan, sige til den højtærede finansminister, at vi forventer, ministeren kommer med et forslag vedrørende arbejdet på Hanstholm havn, så dette kan komme i gang endnu i denne sommer.

Damsgaard: Det undrer mig, at vandbygningsvæsenet har givet den højtærede finansminister den oplysning, at det var

usikkert, om den vestre mole skulle repareres. Jeg har dog hele tiden forstået, at den vestre mole med de 500 m, der er repareret, skulle istandsættes yderligere på 300—400 m. Der kunne være tale om, at den vestre tværmole eventuelt skulle ligge som læmole for havnebyggeriet. Jeg er meget ked af, hvis vandbygningsvæsenet vil prøve på at spænde ben for havnebyggeriet i Hanstholm. Jeg siger ikke, at man gør det, men jeg er meget ked af, hvis man vil gøre det.

Iøvrigt opfatter jeg det tilsagn, ministeren her har givet, derhen, at trafikministeren nu vil sende et aktstykke til finansudvalget om en bevilling til at reparere og videreføre havnebyggeriet ved Hanstholm. Hvis han vil gøre det, vil mit parti stemme for det i finansudvalget, og hvis finansministeren vil give os tilsagn derom, vil jeg også mene, det er den rette fremgangsmåde, og at det derfor ikke vil være klogt af det ærede medlem hr. Alfred Jensen at opretholde sit ændringsforslag. Det ærede medlem hr. Fibiger og jeg fremsatte også ændringsforslag sidste år, men i tillid til, at regeringen ville komme med forslag, trak vi det tilbage. Vi blev skuffet. Vi har tillid til, at det kommer nu, ikke mindst på baggrund af de forhandlinger, vi har ført med den højtærede finansminister. Jeg håber ikke, vi bliver skuffet denne gang.

Finansministeren (Kampmann): Det lader til, at det ærede medlem hr. Damsgaard ikke rigtig har forstået, hvad jeg har sagt. I forbindelse med en undersøgelse af, hvorledes man eventuelt kunne anvende 3 mill. kr. — en undersøgelse, der er taget op på foranledning af bl. a. de ærede medlemmer hr. Damsgaard, hr. Fibiger og hr. Hans Knudsen — oplyser vandbygningsvæsenet, at man ikke mener at kunne gå ind for anvendelsen af 3 mill. kr. på den måde, vi har tænkt os. Det skal da ikke kaldes at spænde ben for sagen. Det må være vandbygningsvæsenets opgave at give os teknisk korrekte oplysninger. Jeg har derudover

[Finansministeren.]

sagt, at vi vil overveje, på hvilken måde man kan anvende pengene. Jeg er naturligvis taknemlig for, at de ærede medlemmer hr. Damsgaard og hr. Fibiger meddeler, at konservative og venstre vil stemme for, hvad jeg kommer med; jeg tager det som udtryk for, at de vil stemme for, hvad jeg kommer med af fornuftige indstillinger.

Forsvarsministeren (Rasmus Hansen): Der har været ført forhandlinger mellem regeringen og de demokratiske partier om nedsættelsen af et udvalg til behandling af forswarets problemer, og de demokratiske partier er blevet opfordret til at lade sig repræsentere i et sådant udvalg. Når udvalget er nedsat, vil der være en naturlig lejlighed til at drøfte spørgsmålet om soldaternes lønninger, hvis man skønner en ny lovgivning herom hensigtsmæssig.

Til de kommunistiske ændringsforslag om en lønstigning til 4 kr. om dagen til alle værnepligtige vil jeg gøre den bemærkning, at værnepligtslønningerne siden gammel tid altid har været gradueret efter tjenestetidens længde i lighed med det princip, som gælder for statens lønningssystem: at lønningerne stiger med ancienniteten. Da ikke alle værnepligtige ligger inde lige længe, har man skønnet det hensigtsmæssigt, at værnepligtige med længere tjenestetid lønnes højere end værnepligtige med kort eller kortere tjenestetid. Den sidste forhøjelse for de værnepligtige skete som bekendt den 1. april 1953, da man forhøjede lønnen inklusive hjemsendelsespenge for de værnepligtige, der lå inde i mere end 1 år, fra 2 kr. 50 øre til 5 kr. 50 øre pr. dag. Selvom pristallet har udvist nogen stigning siden da, har forsvarsministeriet ikke foreslået at forhøje disse lønninger, idet man har haft opmærksomheden henvendt på, at stigningerne i pristallet jo i høj grad skyldes udgifter til kost, bolig og beklædning, som de værnepligtige får gratis.

Jeg skal med disse bemærkninger gentage finansministerens henstilling om at stemme imod det kommunistiske ændringsforslag.

Ved en tidligere lejlighed har man her i tinget drøftet civilundervisningen indenfor forsvaret og velfærdstjenesten. Jeg gjorde dengang opmærksom på, at de beløb, der

var nævnt i finanslovforslaget, var udtryk for et foreløbigt standpunkt, som ville blive efterfulgt af nye overvejelser og nye undersøgelser, og jeg stillede allerede ved den lejlighed i udsigt, at der kunne blive tale om, at beløbene ville blive ændret i opadgående retning. Ærede medlemmer vil nu have bemærket, at dette løfte er indfriet. Der er af forsvarsministeriet fremsat ændringsforslag om at forhøje det oprindelige på finanslovforslaget opførte beløb til tjenestetidsundervisningen med 1 mill. kr.; for velfærdstjenestens vedkommende foreslås beløbet forhøjet med 300 000 kr. Der skulle herefter være tilvejebragt finansielle muligheder for en løsning, som kan virke tilfredsstillende, selvom der ved denne løsning vil blive tale om visse nødvendige besparelser på velfærdstjenestens budget.

(Kort bemærkning.)

Alfred Jensen: Jeg kan ikke se, der ligger nogen begrundelse for at afvise vore ændringsforslag deri, at et udvalg skal behandle de lønspørgsmål, det her drejer sig om. Jeg kan heller ikke se, at den omstændighed, at man har haft den fremgangsmåde gennem årene, at lønningerne forhøjedes, efterhånden som tjenestetiden skred frem, skulle være nogen begrundelse. Det, det drejer sig om, er dog, at de lønninger, der betales, er utilstrækkelige. Ministeren erkender jo selv, at lønningerne ikke er så store, som de burde være. Ganske vist er der foregået en prisstigning, men den mener ministeren ikke man behøver at tage hensyn til, fordi den navnlig rammer føden og beklædningen, tror jeg det var. Men man skal ikke overse, at der også er gennemført fordyrelser på andre områder — sidst på biografbiletterne og i efteråret på cigaretterne m. m. Udgiftsstigningerne rammer altså de værnepligtige, og derfor har de krav på at få højere lønninger end dem, der er fastsat. Jeg har ikke noget imod, at man i et udvalg prøver på at finde ud af, om lønningerne skal være endnu højere; men de forslag, vi har stillet, bør man absolut gennemføre nu.

Hvad angår Hanstholm havn, vil jeg sige til de ærede medlemmer, at deres gentagne

[Alfred Jensen.]

opfordring til os om at trække forslaget tilbage bliver mindre og mindre vægtig. Det ærede medlem hr. Damsgaard måtte jo selv erkende, at han følte sig skuffet over den måde, hvorpå ministeren, om jeg så må sige, administrerede sit tilsagn fra i fjor. Nu har det ærede medlem hr. Damsgaard — og vel også det ærede medlem hr. Fibiger — formodning om, at der er givet tilsagn om, at der til sommer vil komme et aktstykke i finansudvalget. Jeg synes, at det tilsagn, der er givet i år — hvis det da er et tilsagn — er endnu mere luftigt end det tilsagn, der ikke blev givet i fjor, og hvis det ærede medlem og andre medlemmer føler sig snydt og narret med henblik på i fjor, må de regne med, at det samme vil blive tilfældet efter den udtalelse, ministeren har fremsat her i dag. Derfor er der kun eet at gøre, og det er, at man stemmer for, at pengene bevilges. At vandbygningsvæsenet ikke går ind for dette molebyggeri, kan dog ikke været retningsgivende for folketinget, som har vedtaget, at dette havnebyggeri skal foregå; det kan ikke være bestemmende for, hvordan man skal administrere den lov, som blev vedtaget for mere end 30 år siden, og derfor vil vi opretholde vort ændringsforslag.

Hermed sluttede forhandlingen om ændringsforslagene, og man gik til afstemning over ændringsforslagene efter en omdelt fortegnelse, hvori ændringsforslagene var ordnet efter ministerier.

Statsministeriet:

Ændringsforslag nr. 51 (lovforslagets § 5), ændringsforslag nr. 52 (lovforslagets § 6), ændringsforslag nr. 53 (lovforslagets § 7), ændringsforslagene nr. 54—56 (lovforslagets § 8), ændringsforslagene nr. 57—69 (lovforslagets § 9) og ændringsforslagene nr. 304 og 305 (lovforslagets § 27)

vedtoges uden afstemning.

Udenrigsministeriet:

Ændringsforslagene nr. 70—84 (lovforslagets § 10)

vedtoges uden afstemning.

Landbrugsministeriet:

Ændringsforslagene nr. 85—99 (lovforslagets § 11) og ændringsforslagene nr. 320—322 og 328 (lovforslagets § 30)

vedtoges uden afstemning.

Indenrigs- og boligministeriet:

Ændringsforslagene nr. 100—130 (lovforslagets § 13), ændringsforslagene nr. 131—134 (lovforslagets § 14), ændringsforslagene nr. 285—288 (lovforslagets § 25) og ændringsforslagene nr. 306—308 (lovforslagets § 27)

vedtoges uden afstemning.

Arbejds- og socialministeriet:

Ændringsforslagene nr. 135—147 (lovforslagets § 15)

vedtoges uden afstemning.

Ministeriet for offentlige arbejder:

Ændringsforslagene nr. 23—25 og 28—41 (lovforslagets § 2), ændringsforslagene nr. 148—168 (lovforslagets § 16), ændringsforslagene nr. 290—292 (lovforslagets § 26) og ændringsforslagene nr. 294—298 (lovforslagets § 27)

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 3 (lovforslagets § 27) udenfor tillægsbetænkningen af *Alfred Jensen, Ragnhild Andersen og Aksel Larsen* (se sp. 3209)

forkastedes med 141 stemmer mod 8; 6 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslagene nr. 299—303, 309 og 310 (lovforslagets § 27), ændringsforslag nr. 317 (lovforslagets § 28) samt ændringsforslagene nr. 324 og 327 (lovforslagets § 30)

vedtoges uden afstemning.

Ministeriet for handel, industri og søfart:

Ændringsforslagene nr. 169—180 (lovforslagets § 17) og ændringsforslag nr. 325 (lovforslagets § 30)

vedtoges uden afstemning.

Justitsministeriet:

Ændringsforslagene nr. 181—183 (lovforslagets § 18) og ændringsforslagene nr. 311 og 312 (lovforslagets § 27)
vedtoges uden afstemning.

Kirkeministeriet:

Ændringsforslag nr. 318 (lovforslagets § 28)
vedtoges uden afstemning.

Undervisningsministeriet:

Ændringsforslagene nr. 46—50 (lovforslagets § 2), ændringsforslagene nr. 184—261 (lovforslagets § 20), ændringsforslag nr. 289 (lovforslagets § 25), ændringsforslagene nr. 313—316 (lovforslagets § 27) og ændringsforslagene nr. 326 og 329 (lovforslagets § 30)
vedtoges uden afstemning.

Forsvarsministeriet:

Ændringsforslagene nr. 42—45 (lovforslagets § 2) og ændringsforslagene nr. 262—273 (lovforslagets § 21)
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1 (lovforslagets § 21) udenfor tillægsbetænkningen af *Alfred Jensen, Ragnhild Andersen og Aksel Larsen* (se sp. 3208)

forkastedes med 141 stemmer mod 8; 6 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslag nr. 2 (lovforslagets § 21) udenfor tillægsbetænkningen af *Alfred Jensen, Ragnhild Andersen og Aksel Larsen* (se sp. 3209)

forkastedes med 141 stemmer mod 8; 7 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslag nr. 274 (lovforslagets § 21)
vedtoges uden afstemning.

Finansministeriet:

Ændringsforslagene nr. 1—18 (lovforslagets § 1)
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 19 (lovforslagets § 1) vedtoges med 143 stemmer mod 8; 4 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslagene nr. 20—22, 26 og 27 (lovforslagets § 2), ændringsforslagene nr. 275—284 (lovforslagets § 22), ændringsforslag nr. 293 (lovforslagets § 26) og ændringsforslag nr. 319 (lovforslagets § 29)
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 323 (lovforslagets § 30)
vedtoges med 141 stemmer mod 8; 2 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslagene nr. 330—332 (lovforslagets § 30)
vedtoges uden afstemning.

Finanslovforslaget som helhed sattes derefter til forhandling.

Ordføreren (Thestrup): Jeg skal give en ganske kort oversigt over forslaget til finanslov for finansåret fra 1. april 1955 til 31. marts 1956 efter de nu vedtagne ændringer.

På forslaget var der på driftsbudgettet opført indtægter til et beløb af 4 343,6 mill. kr. og udgifter til et beløb af 4 055,8 mill. kr., således at der blev et overskud på 287,8 mill. kr. De vedtagne ændringsforslag vil betyde merindtægter på ca. 332 mill. kr. og mindredgifter på ca. 10,8 mill. kr., således at det budgetterede overskud forøges med 342,8 mill. kr. til ca. 630,6 mill. kr.

Bertel Dahlgaard: Jeg forstår, at der er enighed om, at de mere politiske betragtninger, der naturligt kunne knyttes til tredje behandling af finansloven, i år hen skydes til tredje behandling af tillægsbevillingsloven, så jeg skal indskrænke mig til et par korte bemærkninger, som jeg finder anledning til at fremsætte.

Efter valutaforhandlingerne i september kunne vi regne med et overskud på det kommende års finanslov på ca. 250 mill. kr. På den finanslov, der her foreligger, er de nye afgifter, der gennemførtes nu i marts

[Bertel Dahlgaard.]

i anledning af valutasituationen, opført med godt 300 mill. kr. Hertil kommer de på finansloven opførte besparelser på ca. 100 mill. kr., således at finansloven nu udviser et så formidabelt overskud som 630 mill. kr. Derudover har den højtærede finansminister her i tinget bebudet fortsatte bestræbelser for yderligere besparelser, altså besparelser, der ikke har kunnet registreres her på finansloven, men hvormed poster, der er opført på finansloven, eventuelt senere nedsættes.

Finansloven fremtræder altså med et overskud på 630 mill. kr., og det paradoksale i den økonomiske og finansielle situation er da, at en stat med et så stort overskud på sit statsbudget hverken kan gøre brug af disse overskud til fornuftige foranstaltninger eller lette skattebyrderne af frygt for, at det vil medføre et for stort valutaforbrug. Jeg tror, de fleste efterhånden vil være enige i, at en sådan tilstand kun kan bestå en kortere tid. Den er udtryk for, at økonomien er ude af balance, og det må være en pligt for de magtfaktorer i vort samfund, der er afgørende for landets økonomi, at tilvejebringe balance i den.

Hvilke er nu disse magtfaktorer? Ja, i henseende til landets økonomi og pengepolitik er der tre: der er regering og folketing, der er nationalbanken, og der er organisationerne. Men hver af disse magtfaktorer virker i afgørende grad uafhængig af de andre; i det sidste år har disse magtfaktorer til tider endog modvirket hinanden, og det er en af grundene til valutavanskelighederne. Det kan imidlertid ikke blive ved at gå. Disse tre magtfaktorer må bringes til at samvirke, deres virksomhed må koordineres. Derfor vil det radikale venstre, inden folketinget slutter sin samling, stilleforslag om, at disse tre magtfaktorer træder sammen til indgående overvejelse af, hvorledes den hidtidige splittelse i deres optræden kan bringes til ophør, så de kan trække på fælles hæmmel med hensyn til en varig stabilisering af landets økonomi. Jævnslidet med denne rådslagning vil så overvejelserne i udvalget, der skal beskæftige sig med ændringer i forsvarsordningen, finde sted. Den økonomiske side af denne sag har jo den nøjeste forbindelse med spørgsmålet om den økonomiske sanering. Derfor har

jeg gerne villet fremsætte disse bemærkninger, idet jeg slutter med at sige, at det radikale venstre altså mener, det er absolut nødvendigt, at problemerne nu tages op til behandling i deres sammenhæng, og at vi ikke fortsat behandler tingene spredt og uden et helhedssyn.

Oluf Pedersen: Det vil forhåbentlig snart gå op for det danske folk, at under det bestående skattesystem kan statens og kommunernes udgifter kun gå op. Årsagen er for så vidt ligetil, idet de stigende skatter giver stigende lønninger og større driftsomkostninger. Jeg skønner, at over halvdelen af de ca. 7 milliarder, vi er oppe på i skat til stat og kommune for det finansår, vi nu går ind i, er beløb, der udskrives til dækning af de udgifter, skatterne selv har forvoldt.

Jeg sagde ved anden behandling af finanslovsforslaget, at statens lønudgifter nu var oppe på ca. 1 500 mill. kr.; kommunernes udgifter er antagelig noget mindre, men desuden er der jo andre udgifter, der også påvirkes heraf, således at ca. halvdelen af de 7 milliarder antagelig går til lønudgifter.

Retsforbundet mener, at staten blander sig i for meget. Vi mener, at man ødsler med borgernes penge. Vi hævder, at der trænges til en udgiftsreform, og det kan kun glæde os, at den tanke nu også har fundet tilslutning fra anden side, både fra det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen, og jeg synes også, der har været en antydning af det hos den højtærede finansminister.

Retsforbundet kan imidlertid endnu mindre lide de indtægter, som staten lever af. Vi er modstandere af det gældende princip: skat efter evne; vi mener, det er et tosset princip, fordi det bliver efter evne til at vælte byrden over på de svageste. Skal der være mening i det, må man lægge skatten således, at den ikke driver de offentlige udgifter, som det er meningen, skatterne skal dække, op. Derfor mener jeg, det var helt tosset, at man i fjor vedtog at nedsætte amsgrundskylden og vedtog forøget skat på arbejde og forbrug, da det medfører højere driftsomkostninger og fører til større offentlige udgifter.

Jeg mener derfor, at vi også trænger til en indtægtsreform. Hertil vil jeg gerne føje, at jeg tror, at det overskud, som det ærede

[Oluf Pedersen.]

medlem hr. Bertel Dahlgaard talte om, kun eksisterer på papiret, fordi staten optræder som bank og som bank foretager en for lille afskrivning.

Da vi ikke kan lide de indtægter, staten har, og heller ikke udgifterne, kan vi naturligvis ikke stemme for finanslovsforslaget. På den anden side må vi erkende, at en finanslov er nødvendig, og derfor vil vi undlade at stemme.

Alfred Jensen: Finansloven angiver rammen for den politik, der skal føres i det kommende år. Vi kan ikke godkende den politik, som finanslovsforslaget hviler på, og derfor har vi i de senere år stemt imod det. Med det udseende, finanslovsforslaget har fået i år, er der en ekstra begrundelse for at stemme imod det. Det er i ordets egentligste forstand et nedskæringsbudget, som betyder, at de sociale udgifter bliver skåret ned og som betyder større byrder i form af afgifter, indirekte skatter og skatter på befolkningen, og det er udtryk for, at nød, bolignød og arbejdsløshed vil blive fremherskende i det kommende år. Dette er for os en yderligere grund til at stemme imod finanslovsforslaget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Finanslovsforslaget

vedtoges med 136 stemmer mod 8; 5 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Formanden: Finanslovsforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændringer i postloven.

(Første behandling findes i tidenden sp. 1156; udvalgets betænkning findes i tillæg B. sp. 473).

Udenfor betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, de stillede ændringsforslag og spørgsmålet om lovforsla-

gets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under eet.

Ordføreren (Poul Hansen [Svendborg]): Efter en langvarig behandling af lovforslaget i udvalget har dets medlemmer delt sig i et flertal, bestående af medlemmerne af socialdemokratiet og det radikale venstre, og et mindretal, bestående af venstres og det konservative folkepartis medlemmer. Flertallet er enigt om, at det under de forhåndenværende forhold vil være rimeligt at tilvejebringe en merindtægt af den størrelsesorden, som var foreslået af den højtærede minister. Imidlertid viste det sig under udvalgsbehandlingen, at det ikke ville være muligt at tilvejebringe et flertal for tanken om ændring af vægtgrænsen på 20 g, således som det var foreslået. Derfor stilles der nu ændringsforslag, som betyder, at den nuværende vægtgrænse bibeholdes.

Ligeledes har der ikke været stemning i udvalget for at ændre avisporto, i hvert fald ikke tilstrækkelig stemning, hvorfor der også stilles ændringsforslag, der betyder opretholdelse af de nuværende takster på dette område. Til gengæld har man i udvalget drøftet betimeligheden af at opretholde den særlige lokalporto, vi har her i landet for breve m. v. Resultatet af disse drøftelser er blevet, at man, omend man ikke helt ophæver lokalporto, så dog ændrer den, således at lokalporto for breve og brevkort forhøjes med 5 øre. Denne forhøjelse vil give et provenu, som nogenlunde opvejer de beløb, som var tænkt indvundet ved nedsættelsen af vægtgrænsen og forhøjelsen af avisporto.

Desuden har man, da der er foreslået en del forhøjelser for postopkrævninger, postanvisninger o. lign., i udvalget drøftet de ulemper, som forhøjelsen af disse takster på tryksager og pengeforsendelser kunne betyde for firmaer, som ligger inde med indbetalingskort o. lign. med påtrykt porto. Den højtærede minister har erklæret sig indforstået med, at sådanne kort uden omkostninger for firmaerne eller de personer, der har dem, vil blive omtrykt eller erstattet med andre, dog under den forudsætning, at det drejer sig om mindst 1 000 stk., og udvalget har erklæret sig tilfreds med, at denne billighedshandling foretages.

På udvalgets flertals vegne skal jeg med